

доценти О. Городиський, О. Кальман, координатор програми Дж. Пікареллі); торгівлі жінками та дітьми з України (ведучі: доцент Т. А. Денісова, професор Донна Хьюз); створення комунікативної платформи для міжнародних досліджень (ведучі: Дженіфер Шрок — спеціаліст з міжнародних програм, С. Чапкій — старший партнер, К. Зюзіна — директор Київського офісу Фонду верховенства права); досвіду міжнародних досліджень (ведучі: професор Ю. Воронін — директор Центру вивчення організованої злочинності Уральської державної юридичної академії).

Результатам впровадження Проекту американсько-українського науково-дослідного партнерства було присвячено доповідь радника з правових питань Державного департаменту США Володимира Сульжинського.

У своїх заключних виступах академік В. Сташис і професор Джеймс Фінкенауер підбили підсумки роботі конференції, урокам спільного дослідницького процесу, висловили вдячність дослідникам за проявлену активність у роботі над Проектом і побажали, щоб така робота продовжувалася і в майбутньому. Конференція викликала багато позитивних відгуків американських науковців та представників правоохоронних органів США.

Матеріал підготували:

О. Кальман, доцент,

В. Зайда, викладач.

Науковий семінар з підбиття підсумків Конкурсу № 6 за Програмою малих грантів

20 квітня 2002 р. у приміщенні Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого Харківським Центром по вивченню організованої злочинності спільно з Американським Університетом у Вашингтоні було проведено науковий семінар, присвячений підбиттю підсумків Конкурсу № 6 за Програмою малих грантів. У роботі семінару взяли участь: **В. Сташис** — професор, академік Академії правових наук України, перший проректор Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, директор Харківського Центру по вивчен-

ню організованої злочинності спільно з Американським Університетом у Вашингтоні; **В. Борисов** — професор, член-кореспондент Академії правових наук України, директор Інституту вивчення проблем злочинності АПрН України, заступник директора Центру; **В. Ковальський** — президент видавництва «Юрінком-Інтер», шеф-редактор газети «Юридичний вісник України»; **Ю. Баулін** — професор, член-кореспондент Академії правових наук України, старший стипендіат-дослідник Центру; **В. Голіна** — професор, член-кореспондент Академії правових наук України, завідувач кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, старший стипендіат-дослідник Центру; **Я. Кураш** — доцент, координатор Центру; **С. Гізімчук** — доцент, менеджер Програми малих грантів Центру; **Н. Гуторова** — доцент, молодший стипендіат-дослідник Центру; **О. Шостко** — доцент, молодший стипендіат-дослідник Центру; учасники Конкурсів № 6 та № 7, що проводяться за Програмою малих грантів, у тому числі **Н. Розенфельд** — заступник декана юридичного факультету Міжнародного Соломонового університету, одна з кращих учасниць Конкурсу № 6, та ін. Всього в роботі семінару взяли участь 26 осіб.

Із вступним словом і привітанням до учасників семінару звернувся директор Центру, професор **В. Сташис**, який за традицією звернув увагу присутніх на суттєві моменти в роботі Харківського Центру в межах Програми малих грантів. Так, він зазначив, що всього за період з 1998 по 2002 роки було проведено сім конкурсів, для участі в яких з різних регіонів України надійшло 142 заявки. В деяких випадках заявки для участі у різних конкурсах надходили декілька разів від однієї й тієї ж особи, що є свідченням постійності науковця у стосунках з Харківським Центром, а також привабливості участі у конкурсах. **В. Сташис** звернув увагу на роботу працівників Харківського Центру по створенню веб-сайту, використання якого дає позитивні результати. В плані виконання Програми малих грантів одним із таких є налагодження широких зв'язків з науковцями України. Так, на веб-сайті розміщено найбільш цікаву інформацію про діяльність Харківського Центру і його програми. Крім того, все більше осіб залишають свої електронні адреси у книзі розсилки інформації, яка відкрита на веб-сайті для всіх бажаючих і

завдяки якій відбувається персональне повідомлення про оголошення чергового конкурсу та поширення іншої важливої інформації, тощо.

В. Сташис також позитивно відмітив пропагандистську діяльність співробітників Харківського Центру, які, перебуваючи у складі міжнародної делегації, брали участь у трьох семінарах. Ці семінари проводились 12, 14 і 15 березня поточного року у містах Одесі, Львові та Києві і мали на меті обмін досвідом роботи Харківського Центру, обговорення можливостей використання ресурсів Інтернету в боротьбі зі злочинністю та питань, пов'язаних із застосуванням програмного забезпечення при проведенні міжнародних Інтернет-конференцій. Для участі у цих семінарах запрошувались особи, які брали участь у попередніх конкурсах за Програмою малих грантів, працівники навчальних закладів і науково-дослідних установ, студенти та ін. На думку учасників семінарів, обговорення проблемних питань під час зустрічей проходило на високому науково-пізнавальному рівні.

Аналізуючи процедуру проведення Конкурсу № 6 та наукового семінару, В. Сташис відмітив, що для участі у Конкурсі № 6 до нашого Центру надійшла 21 заявка, із них 15 заявок одержали грант на виконання дослідження. За результатами надходження до Харківського Центру наукових досліджень учасників Конкурсу № 6 було з'ясовано, що 11 учасників повністю виконали взяті на себе зобов'язання і подали завершені наукові дослідження. Один учасник — В. Всеволодов — не виконав зобов'язання за грантом і рішенням Вченої ради Центру був знятий з Конкурсу № 6. У деяких випадках наукові дослідження, виконані учасниками цього Конкурсу, одержали зауваження рецензентів, і учасникам, які їх виконували, було запропоновано доопрацювати дослідження або подати аргументовані заперечення.

Після вступного слова було заслухано наукові доповіді дослідників. У них учасники семінару акцентували увагу на різних аспектах проведених досліджень за заявленими темами.

Так, викладач кафедри кримінального права та кримінології Луганської академії внутрішніх справ імені 10-річчя незалежності України **А. Беніцький** доповів про дослідження за темою «Кваліфікація діяльності організованих груп, які легалізують злочинні доходи». Він навів статистичні дані про кількість по-

рушених кримінальних справ і порівняв їх з аналогічними даними, одержаними по Росії. При цьому доповідач відмітив, що в Росії та інших країнах СНД відбувається зростання кількості зареєстрованих кримінальних справ, порушених за фактом легалізації доходів, одержаних від незаконного обігу наркотичних засобів. Відповідно до цього зростала кількість справ, що були розглянуті та вирішені в судах. В Україні ж, як стверджував у своїй доповіді А. Беніцький, за цими видами злочинів немає жодного обвинувального вироку. В зв'язку з наведеними даними дослідник визнав, що одержання доходів від незаконного обігу наркотичних засобів — це підґрунтя для існування і розширення обсягів тіньової економіки України. На думку доповідача, необхідно доповнити статтю 209 КК України частиною третьою, в якій слід передбачити посилення відповідальності організованих злочинних угруповань за легалізацію (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом. Крім того, А. Беніцький запропонував більш чітко сформулювати диспозиції статей 209 та 256 КК щодо приховування злочинної діяльності з метою повного розмежування ознак передбачуваних злочинів.

У доповіді аспіранта кафедри криміналістики Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого **В. Білоуса** на тему «Місце фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності в процесі тінізації економіки України» значну увагу було приділено аналізу статистичних даних щодо виявлення і засудження осіб за фіктивне підприємництво, а також здійснено спробу сформулювати власне поняття фіктивної підприємницької діяльності.

Наступною було заслухано доповідь викладача кафедри правознавства Кримського економічного інституту Київського економічного університету **П. Берзіна** на тему «Проблеми кримінальної відповідальності за незаконну конвертацію грошей, що вчиняється організованими злочинними групами», в якій дослідник зупинився на кваліфікації дій щодо незаконної конвертації грошей, а також додав, що редакція ст. 209 КК України потребує деякого уточнення. За твердженням доповідача, ст. 209 КК лише частково охоплює ознаки незаконної конвертації, що ускладнює притягнення до кримінальної відповідальності всіх причетних осіб. На думку дослідника, не вирішує цієї проблеми застосуван-

ня ст. 209 КК за сукупністю зі ст. 212 КК «Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів».

Асистент кафедри кримінального права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого **Ю. Пономаренко** в доповіді на тему «Кримінально-правова боротьба з легалізацією доходів від наркобізнесу: українські перспективи в контексті іноземного та міжнародного досвіду» навів порівняльні дані про відповідальність за цей вид злочинів у різних країнах світу (Китай, Бельгія, Росія, Латвія та ін.). Доповідач вказав на необхідність закріплення у законодавчому порядку адміністративної (і фінансової як її різновиду) відповідальності для юридичних осіб.

Денне засідання розпочалося з виступу доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента Академії правових наук України, завідувача кафедри криміналістики Національної юридичної академії України імені Ярослав Мудрого **В. Шепітька** на тему «Легалізація (відмивання) грошових коштів: злочинні технології та способи їх викриття». Доповідач висвітлив основні способи та механізми легалізації (відмивання) грошових коштів, запропонував і всебічно обґрунтував пропозиції щодо вдосконалення методик викриття цих злочинів. При цьому дослідник продемонстрував глибоке знання міжнародного досвіду з проблем боротьби з легалізацією (відмиванням) грошових коштів, поділився з присутніми відповідними статистичними даними.

Наступною була доповідь кандидата юридичних наук, професора кафедри криміналістики Національного університету внутрішніх справ **А. Волобуєва** на тему «Легалізація тіньового капіталу в Україні і шляхи її запобігання», в якій дослідник, використовуючи різні системи оцінок, розповів про обсяги тіньового капіталу в Україні, а також зазначив, що до національного бюджету України потрапляє лише 1/3 від можливих грошових надходжень. Далі доповідач зупинився на досвіді застосування нового КК України, а саме — на труднощах, що виникають при застосуванні ст. 209 КК та пов'язані із встановленням ознак суб'єктивної сторони цього злочину.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Гуманітарного університету «Запорізький інститут державного та муніципального управління», директор Запорізького Центру дослідження проблем комп'ю-

терної злочинності **В. Голубев** у доповіді на тему «Створення Центру дослідження проблем комп'ютерної злочинності» зупинився на досвіді створення такого Центру і проблемах його функціонування, поділився досвідом вирішення питань фінансування роботи очолюваної ним науково-дослідної установи.

Наступною було заслухано доповідь доктора юридичних наук, доцента кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності органів внутрішніх справ Національного університету внутрішніх справ **О. Рябченко** на тему «Еволюція тіньової політики і корупції». Після наведення цікавих даних про оцінку стану тіньової економіки з позиції теорії управління дослідниця зробила основний висновок про взаємозалежність подолання тіньової економіки в Україні та поліпшення її економічного стану.

Кандидат юридичних наук, доцент, докторант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого **О. Кальман** у доповіді на тему «Корупція і організована економічна злочинність: їх причинні та функціональні зв'язки» навів основні чинники, які впливають на існування та поширення в нашій країні корупції і організованої економічної злочинності і, як висновок, запропонував розробити Концепцію боротьби з корупцією і організованою економічною злочинністю.

На завершення було заслухано доповідь кандидата юридичних наук, доцента Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, вченого секретаря Інституту вивчення проблем злочинності АПрН України **О. Шандули**. Провівши дослідження на тему «Корупція і організована злочинність: їх функціональні взаємозв'язки», доповідач навів поняття корупції, проаналізував відповідальність за корупцію в різних країнах світу (Німеччина, Франція, США, Японія та ін.), а також визначив низку чинників, що детермінують її існування.

Всі заслухані доповіді викликали жваве обговорення. Присутні ставили доповідачам питання, які потребували більш докладного висвітлення окремих аспектів виконаних досліджень, демонстрації поглибленого знання своєї теми.

Після обговорення наукових доповідей члени оргкомітету визначили переможця Конкурсу № 6 за Програмою малих грантів, а також відзначили його кращих учасників.

Так, переможцем Конкурсу № 6 було визнано доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента Академії правових наук України, завідувача кафедри криміналістики Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого В. Шепітька. Серед кращих були відмічені доктор юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності органів внутрішніх справ Національного університету внутрішніх справ О. Рябченко, викладач кафедри правознавства Кримського економічного інституту Київського економічного університету П. Берзін та асистент кафедри кримінального права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого Ю. Пономаренко.

Матеріал підготували:

В. Борисов, професор, заступник директора ХЦВОЗ,

С. Гізімчук, доцент, менеджер Програми малих грантів ХЦВОЗ,

І. Христич, доцент.